

Fischer Ernő Alapítvány

Közösségi adószáma: HU1811260

2.

Telefon: +36 1 329 2522 Honlap: www.fischererno.hu

Levelezési címe: 1136 Budapest, Raoul Wallenberg u.

E-mail cím: szigyartogyongyi@t-email.hu

VTS_01_4.VOB VLC médialejátszó
Fischer Ernő 80 Kiállítás, 1994
Szeged, Móra Múzeum Horváth Mihály utcai Képtár
IV. RÉSZ

Szuromi: A létezésben borzasztóan kevés bizonyosságunk van. Maga a heideggeri létfogalom használata is alapvetően azt tételezi fel, hogy amit a modern fizika megfogalmazott, hogy a világ már attól megváltozik, hogy a megfigyelés megkezdődik, tehát a világ csak olyan lehet, mint a szubjektum. A szubjektum elsődlegességéről van szó. Minden baj abból származik, hogy öt érzékszervünk és van ez a nyomorult világ és vannak parányi dolgok és óriási, de óriási terek. Tehát ha pl. nyolc érzékszervünk lenne talán a művészet világa is más lenne? A művészet is más lenne.

Fischer: Föltehetően, tudniillik a művészet, az agyad és a szemed a tényleges realitást követi, és ezt dolgozod fel az agyban. Biológusok is lehetnek most közöttünk. Nem szeretném feltárni a biológiában való járatlanságom ordító jelét. Tehát az agy a maga helyén eltárolja az információkat és az asszociációkat indít be. Nyilvánvaló, ha több információt kapna az agy, többsíkút, vagy a térbeliségnek megnövelt, nemcsak a háromdimenziós- vagy nemcsak az eisteini négydimenziós, hanem pl. ötdimenziós - amit a matematika és az egyéb tudományok - tereket dolgoznak fel, ez a tudományhoz tartozik – ha ezt be tudnánk fogadni sok mindent még meg lehetne megérteni. Ha mindez be tudna kapcsolódni az új dimenziókba, akkor biztos vagyok, hogy a világ mérhetetlenül még gazdagabbá, csodálatosabbá, még nyitottabbá válna a számunkra.

Tandi: Ekkora (mutatja, hogy szép nagy) lenne a fejünk és csúnyák lennénk. A dolog attól csudálatos, hogy ekkorák vagyunk és nincs nyolc érzékszervünk.

Fischer: Emlékezz vissza, te egy snájdig nagyon szépfiú voltál. Rendkívül feldúsítaná. És nézd, mind az ami ott (egy képre mutat) átmegy egy alig tapintható absztrakcióba mégis közvetít valamit. Ez a fajta világ változna meg tulajdonképpen reálisabbá, közérthetőbbé. Kevesebb szimbolikát kellene már alkalmazni gondolom, és még mélyebben még nagyobb dimenziókba volna képes az ember magát a világot és a valóságot látni.

Alföldi László András: Tanár Úr! Ilyen 17 évesen! Hol van a kép befejezve?

Fischer: (Sóhaj, inkább nyög egyet.) Tudniillik arról van szó, ha valaki ismer hát ő az. Örülök, hogy felvetted. Jó, hogy felvetted, Lacikám. A befejezés ténye a szubjektum tényével is összefügg. Tehát a szubjektum meddig tudja követni azt a fajta párbeszédet a képpel és a problémával, amit a kép felvet. Volt nekem egy kulturált barátom, Isten nyugosztalja és jó festő is volt. Sohasem tudta megítélni, hogy mit csinál és olyankor mindig telefonált és kért, „Ernyőkém, Ernyőkém gyere már! Mert itt van a sok kép és meg szeretném beszélni.” Mindig átmentem. Ez pénteki vagy szombati nap volt. Nézd, mondom neki, egyetlen foltot kellene feltenni, csak egyetlen foltot és akkor ez a kép abszolút készen van, és ne nyúlj hozzá többet. „Ernyőkém! Ha ezt én felteszem, vagy fel tudnám tenni, elrontom, nem tudnám befejezni.” Nem tudta feltenni azt a foltot. Körülrajzoltam neki. Nem tudta, pedig körülrajzoltam neki, úgy

Fischer Ernő Alapítvány

Közösségi adószáma: HU1811260

Levelezési címe: 1136 Budapest, Raoul Wallenberg u.

2.

Telefon: +36 1 329 2522 Honlap: www.fischererno.hu

E-mail cím: szigyartogyongyi@t-email.hu

érezte, ha még egyszer a képhez ül, az már csak a romlás irányába visz. A kérdésedre ez az egyik. Másik része pedig az, hogy tulajdonképpen soha (nincs befejezve). Látod, ez egy ellentmondás. Egy kép egyszer be is van fejezve – látod, itt nagyjából be van fejezve

Tandi: vagy esetleg egy másikon fejeződik be

Fischer: (helyben hagyja) Tehát itt minden kép nagyjából be van fejezve. Nálam a kritérium az, hogy nagyjából egy félév múlva megnézem azt a bizonyos képet, és ha akkor észreveszem, hogy ezt a képet, ha egy kicsit tovább dolgozom, tudniillik a kép elkezd dumálni és a kép felszólít, hogy pl. a paszpartu színvilágát hangold át, hogy a belső része picit jobban felfokozódik, ezáltal még értelmesebbé, áttekinthetőbbé válik. Akkor veszem a képet és átfestem. 7:24 Ez tehát azt jelentette számomra, hogy nem volt befejezve. Relatív be volt fejezve.

Alföldi: A szent képet felavatták, megszentelték. Van-e a Tanár úr számára jelentése annak, hogy ez a kép most itt ki lett állítva?

Egy kérdező: Mi régóta beszélgetünk egymással. Tudjuk, hogy minden kezdő ember rácsodálkozik a világra, keresi a helyét, a dolgok jelentőségét, felállít elméleteket. Nálad ez megvan. A korszakok sokféleségéről is tudunk, mégis minden korszaknak volt egy egyénisége, aki megtestesítette annak a korszaknak a törvényszerűségeit. Vajon lesz-e ennek a korszaknak is egy ilyen szintetizáló egyénisége? Ez a korszak iszonyatosan differenciált. Mindenki másképp hiszi a dolgokat és megvan győződve a maga igazságáról.

Fischer: Egyrészt korokat említettél. Minden kornak volt erőmennyisége, dinamikája, amit a benne élő művészek természetesen éreztek és annak megfelelően működtek. Amíg a korszak a különböző technikai lehetőségek által közvetíteni tudta a társadalom rendezettségét, addig a művészek alkalmazni tudták azt. A probléma most ott kezdődik – és nagyon jó a kérdés – hogy most ez a kor örületes energiamennyiséggel, dinamikával, energiamennyiséggel és differenciáltsággal rendelkezik. A probléma a zűrzavarban áll, ami az emberi életet keresztül kasul hatja át. Egyrészt optimista vagyok, hogy maga az ember és magában az emberben meglévő ösztönös életakarát túljut ezen, és keresi az élet, a társadalom szociológiai harmóniáját. Ki fog alakulni (a korszakra vonatkozóan meghatározó személyiség). Ehhez minden művésznek a tarsolyában kell, legyen mindaz az analitikus érték, amit ennek a századnak a nagy művészei már felhoztak. Ezt kell tudni.

„Miska”: Leonardónál is ez volt.

Fischer: Ha egy művész nem tudja ezt, nem fog teremteni. Nem teremthet, mert kimaradnak olyan hézagok, születnek olyan alkotások, amelyek a jövő század emberének nem lesznek képesek jelentéssel bírni.

Leírta és szerkesztette: Szigyártó Gyöngyi

Budapest, 2000. április 30.